

آزمون‌های عملکردی: نظریه‌های شناختی جدید بر جنبه‌های فکری و خودنظم‌دهی فراگیر تأکید می‌کنند. بنابراین امروزه توجه بیشتر معطوف به این است که چگونه فراگیران دانش را تفسیر می‌کنند و به کار می‌گیرند تا مسائل پیچیده را حل کنند. این گونه مهارت‌ها با آزمون‌های سنتی مثل آزمون چند گزینه‌ای، قابل سنجش نیستند.

ارائه یک سخنرانی، ایفای نقش، تولید یک مدل یا ماکت، رسم نقشه و نمودار، تهیه یک پوستر یا روزنامه دیواری نمونه‌هایی از تکالیف عملکردی هستند.

تکالیف عملکردی می‌تواند تکالیفی باشد که در زمان کوتاه یا طولانی قابل انجام است. برای مثال اگر در یک آزمون عملکردی کتبی از دانش‌آموز بخواهیم اطلاعات داده شده را به صورت نمودار نشان دهد، از آزمون عملکردی کوتاه مدت استفاده کرده‌ایم. اما اگر بخواهیم در خارج از مدرسه مصاحبه‌ای انجام دهند و تغییرات یک محله را دریابند. این کار به زمان طولانی‌تری نیاز دارد.

در طراحی آزمون‌های عملکردی نیز باید ابتدا اهداف و انتظارات درس را مطالعه کنیم. بخشی از اهداف را می‌توانیم از طریق آزمون‌های کتبی اندازه‌گیری کنیم. اما برای مهارت‌هایی مثل ترسیم یک نمودار یا تولید یک کارت پستال، باید ابزار بخش مناسب عملکردی طراحی کنیم.

سپس معیارهایی برای ارزیابی در نظر بگیریم و به عبارت دیگر «فهرست ارزیابی» از آن عملکرد را تهیه کنیم. برخی از صاحب‌نظران معتقدند که تهیه ملاک‌های یکسان برای همه دانش‌آموزان کار صحیحی نیست و باید تفاوت‌های فردی در نظر گرفته شود. به علاوه نمره دانش‌آموز باید نشانگر

مقایسه او با قبل و به عبارت دیگر میزان پیشرفت او باشد.

بعضی از صاحب نظران آموزش معتقدند که در ارزشیابی های عملکردی باید فرایند انجام کار و تلاش دانش آموز به اندازه کار او در نظر گرفته شود.

نمونه سؤال آزمون های عملکردی (کتبی و عملی)

- ۱- از دانش آموزان بخواهید برای خرید یک جامدادی جدول امتیاز دهی طراحی کنند.
- ۲- با استفاده از دماسنج دمای هوای داخل کلاس و بیرون کلاس را اندازه بگیرند و بنویسند.
- ۳- از دانش آموزان بخواهید چند شیء را از بالا نگاه کنند و تصویر آن را بکشند.
- ۴- دانش آموزان را به حیاط مدرسه ببرید و از آنها بخواهید با توجه به خورشید در آسمان جهت های اصلی مشرق و مغرب و شمال و جنوب را نشان دهند و روی زمین با خط جهت های اصلی و فرعی را نشان دهند.
- ۵- نقشه ای را ترسیم کنید و به دانش آموزان بدهید تا با توجه به راهنمای نقشه، نام مکان های مورد نظر را روی نقشه بنویسند.